

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ

3 ARALIK DÜNYA ENGELLİLER GÜNÜ

Birleşmiş Milletler tarafından 1992 yılında ilan edilen 3 Aralık Dünya Engelliler Gününde, her yıl engelli bireylerin haklarına ilişkin farkındalığın artırılması, toplumsal katılımın güçlendirilmesi ve kapsayıcı politika geliştirilmesi amaçlanmaktadır. 2025 yılı için tema “Sosyal İlerlemeyi İlerletmek İçin Engelliliği Kapsayıcı Toplulukların Geliştirilmesi” olarak belirlenmiştir. Kapsayıcı toplumların geliştirilmesi teması engellilik alanında bütüncül, hak temelli ve kapsayıcı bir toplumsal dönüşüm ihtiyacını vurgulamaktadır.

Engellileri yalnızca hizmet alan bireyler olarak değil, sosyal, ekonomik ve politik süreçlerin etkin öznesi olarak konumlandırarak tema ile toplumsal farkındalığın ve uygulamaların artırılması hedeflenmektedir. Kapsayıcı toplumlar; eğitimden sağlığa, istihdamdan dijital erişilebilirliğe kadar tüm sistemlerde engelli bireyleri göz önünde bulunduran, evrensel tasarım ilkelerine dayanan ve herkes için erişilebilir politikaların uygulanmasını gerektirmektedir. Bu doğrultuda Birleşmiş Milletler, karar alma mekanizmalarında engelli bireylerin dâhil edilmesini, insan haklarına dayalı yaklaşımın güçlendirilmesini ve sürdürülebilir kalkınma gündeminin engellilik boyutuyla zenginleştirilmesini öncelikli alanlar arasında göstermektedir.

Toplumların kapsayıcılığının geliştirilmesi; engelli bireylerin toplumsal hayata tam katılımının sağlanmasını, yoksulluk ve eşitsizlik döngüsünün kırılmasını ve herkes için daha dayanıklı sosyal sistemler oluşturulmasını mümkün kılmaktadır. Engellilikte, kapsayıcı ekonomik ve sosyal politikalar toplumsal refahı artırmakta, sosyal bütünleşmeyi güçlendirmekte ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada önemli katkılar sunmaktadır.

Dünya Engelliler Günü 3 Aralık 2025 etkinliği, Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nde **saat 10:00-11:30** arasında Üye Devletler, BM liderleri, engelli hakları savunucuları ve gençleri bir araya getirecek ve **erişilebilir şekilde sanal olarak** gerçekleştirilecektir. Tema doğrultusunda ülkelerin ve kurumların önceliklendirmesi önerilen alanlar arasında **erişilebilirlik standartlarının iyileştirilmesi, dijital ve fiziksel mekânlarda eşit erişimin sağlanması, engelli bireylerin istihdam fırsatlarının artırılması, engelliliğe yönelik ayrımcılığın azaltılması ve veri temelli kamu politikalarının güçlendirilmesi** yer almaktadır. Bu doğrultuda kapsayıcı toplumların inşası, yalnızca engelli bireylerin yaşam kalitesinin artırılması açısından değil, toplumsal ilerleme ve sosyal adaletin sağlanması açısından da kritik öneme sahiptir.

Sonuç olarak, 2025 Uluslararası Engelliler Günü teması, sosyal kalkınmanın ancak engelliliği her aşamada gözeterek kapsayıcı politikalar ile mümkün olduğunu vurgulamakta; devletleri, kurumları ve toplumları daha adil, eşitlikçi, erişilebilir ve hak temelli bir gelecek inşa etmeye davet etmektedir.

HASUDER Engelsiz Toplum Çalışma Grubu tarafından hazırlanmıştır.

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ

Kaynaklar:

- United Nations. (2025). *2025 International Day of Persons with Disabilities (IDPD)*. United Nations Department of Economic and Social Affairs. <https://social.desa.un.org/issues/disability/events/2025-international-day-persons-with-disabilities>
https://www.aile.gov.tr/media/133056/engelli_haklari_ulusal_eylem_plani_23-25.pdf
- United Nations DESA. (2019). *Disability and development report: Realizing the sustainable development goals by, for and with persons with disabilities*. Stylus Publishing, LLC.